

N:o 73.

Af herr **E. P. W. Röing**, om ökad aflöning till tygförvaltare och fabriksförvaltare vid artilleriets tygstater och fabriker.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under fjärde hufvudtiteln föreslagit en förbättring i lönevilkoren för tyg- och fabriksförvaltarne vid artilleriets tygstater och fabriker af 180 kronor.

Generalfälttygmästaren och arméförvaltningen å artilleri- och civila departementen hade i underdånig skrifvelse anhållit om lönens höjande med 480 kronor och således fastställande till 1,800 kronor, hvilket förslag dock icke af Kungl. Maj:t ansetts fullt motiveradt, särskildt med hänsyn dertill, att aflöningen för dessa beställningsinnehafvare af Riksdagen pröfvats för icke längre tid tillbaka än år 1902.

Förutom de motiv, som af generalfälttygmästaren framhållits till förmån för lönens fastställande till 1,800 kronor och hvilka funnos angifna i den kungl. propositionen, får jag framhålla att tjänstgöringen nu i förhållande t. ex. år 1902 är i hög grad ökad och därför fordrar innehafvarens hela intresse och arbetsförmåga.

Följande exempel torde bevisa riktigheten häraf, såsom

att till följd af den nya härordningens genomförande och införande af nya eldvapen vid armén verksamheten vid kronans verkstäder och förråd år efter år i hög grad ökats (så voro t. ex. vid gevärsfaktoriet före 1902 endast omkring 330 arbetare sysselsatte, nu omkring 600 — medelsuppbörden vid ammunitionsfabriken på Marieberg då c:a 1,000,000, nu öfver 2,000,000 o. s. v.);

att en del tygförvaltare från och med 1907 blifvit utan ersättning ålagde att utlemna och redovisa till frivilliga skytteföreningarna utlånade vapen;

att under senare åren tillkommit en betydande försäljning af vapen och ammunition från förråden till skytteföreningarne och deras medlemmar; och mottagas och redovisas de inflytande medlen härför af tygförvaltarne;

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 26 Häft. (N:is 73, 75). 1

att utbetalande och redovisning af aflöningsmedlen till tygstatens personal, som förut ålegat vederbörande regementsintendenter vid artilleriet och de sista åren verkstälts af en särskild redogörare med 500 kronor arfvode, från och med innevarande år öfverflyttats på tygförvaltarna, likaledes utan ersättning;

att upphandling, utlemnande och redovisning af för hela armén erforderliga rengöringsmaterialier för handvapen samt för artillerimateriel, hvilka materialier förut anskaffats af vederbörande regementsförvaltningar, sedan år 1903 helt och hållet öfverflyttats på artilleriförråden.

De närmast tygförvaltarna kommande tjänstemännen vid fabrikerna och tygstaten, verkmästarna, besiktningsrustmästare och tygunderofficerare, hvilka jemväl fingo sina löner reglerade 1902, ha tvenne gånger sedan dess erhållit förbättring i lönevilkoren, nämligen 1904, lönens ökande med 180 kronor och innevarande år tillägg för lyse och ved 130 kronor per år.

I de för fabriks- och tygförvaltare utfärdade konstitutorialen finnes en punkt, som säger, att dessa äro antagna »med skyldighet att underkasta sig de förändringar i afseende å tjänstgöringsort, tjänstgöringsskyldighet och aflöningsförmåner, hvartill en omorganisation af landtförsvaret kan föranleda», men huruvida det kan anses vara med billighet och rättvisa förenligt att, såsom här ofvan visats, ålägga vissa tjänstemän massor af göromål utan att samtidigt tillerkänna dem motsvarande löneförmåner kan väl med skäl ifrågasättas.

Skulle emellertid någon tygförvaltare mot förmodan kunna genom stor arbetsförmåga lyckas få någon tid öfrig, torde det ej vara lämpligt, att dessa uppborrdsmän syssla med privata tjänster. Då tygunderofficerarnes löner numera äro höjda till 2,254 kronor och 50 öre, hvartill i flesta fall tillkomma ofta rätt betydande extra arfvoden, skulle förvaltarna, som utnämnas från tygunderofficer eller tyg- (fabriks-) skrifvare, endast enligt den kungliga propositionen erhålla en högre lön af högst 340 kronor och 50 öre, hvilken skillnad i verkligheten är ännu mindre till följd af ökade pensionsavgifter för tygförvaltarna. Det synes mig, som om denna ökning i aflöningsförmåner är allt för ringa, då med denna befördran följer värden och ansvaret för stora förråd eller kassa och i många fall för båda, utan bör nämnda tjänstemäns aflöningsförmåner närmast afpassas efter vid andra statens institutioner anställda tjänstemäns med motsvarande tjänsteåligganden. Såsom exempel härå må anföras:

Fästningsförvaltaren vid Vaxholms och Oskars-Fredriksborgs fästning (förut förvaltare vid artilleriets tygstater, nu — efter öfverflyttning till sjöförsvaret — marinintendent af 1. lönegraden,		
2. löneklassen: lön	2,400: —	
tjänstgöringspengar	1,400: —	3,800: —
Förrådsförvaltare vid statens jernvägar:		
i styrelsen: arfvode	3,300: —	
ålderstillägg	900: —	4,200: —
i distrikten: arfvode	3,900: —	
ålderstillägg	900: —	4,800: —
Förrådsintendent vid telegrafverket:		
lön	3,400: —	
arfvode	1,000: —	4,400: —

Påpekas bör dessutom, att förvaltarnes pensioner vid 1902 års löne-reglering blefvo mindre väl tillgodosedda. 4 förvaltare beräknade nämligen före denna tid pension på 2,400 kronor med 1,920 kronor och efter densamma på 1,820 kronor med 1,456 kronor samt uppgår nu efter det från och med innevarande år utgående andra ålderstillägget till (80 proc. af 2,320 kronor) 1,856 kronor, således en *minskning af 64 kronor*.

Öfriga förvaltare egde förut uppbära pension med 1,440 kronor som genom regleringen ökades till (80 proc. å 1,820 kr.) kronor 1,456, en ökning alltså af 16 kronor per år.

Hvad det andra ålderstillägget beträffar, beviljade 1907 års Riksdag ett dylikt endast till tygförvaltarna i Stockholm och fabriksförvaltarna i Eskilstuna, emedan de vid Stockholms station tjänstgörande förvaltarna ansågos hafva en afsevärdt mera betungande tjänstgöring än andra tygförvaltare och därför måste egna hela sin tid och arbetskraft åt tjänsten samt aflöningen för förvaltarna vid gevärsfaktoriet och ammunitionsfabriken ej kunde anses afpassad efter myckenheten och beskaffenheten af deras göromål samt ansvaret för den dem anförtrodda synnerligen stora medels- och materialuppbörd.

Jag får då först och främst påpeka, att arbetet, som jag förut framhållit, numera ökats så, att tjänsten äfven vid de mindre tygstationerna kräfver sin man helt och fullt, och att tygförvaltaren vid dessa mindre stationer äro ensamma om alla de redogörelser, som vid de större stationerna blifvit på flera händer fördelade. Men hvad som framför allt gör, att tilldelandet af ett andra ålderstillägg endast till vissa tygförvaltare är

i så hög grad orättvist, är, att pensionen såväl för förvaltarnes egen del som för deras enkor och barn äfven beräknas på dessa ålderstillägg, och i alldeles särskild grad gäller detta, sedan enke- och pupillkassans reglemente tillåter, att man från första stund äfven kan göra inbetalningar för högsta ålderstillägg, hvarigenom man i tid kan på bästa sätt, i händelse af tidig bortgång, säkerställa sin familj. Det kan väl ej af någon anses rättvist att, som förhållandena nu med de olika åldertilläggen äro, en nyutnämnd förvaltare vid Stockholms station skall, i händelse af frånfälle, kunna lemna enka och barn en pension af 600 kronor, under det att den, som t. ex. tjenstgjort vid Göteborgs station, huru väl och huru länge som helst, skulle i liknande fall endast kunna lemna sin efterlevande familj 450 kronor i pension. Ingen torde väl kunna påstå annat än att det är med rättvisa och billighet förenligt, att samma löneförmåner, hvarå pension beräknas, fastställas för alla tyg- och fabriksförvaltare. Skulle till följd af särskilda anledningar någon extra ökning i aflöningen anses nödvändig för vissa förvaltare, bör denna lämpligen tilldelas genom särskildt arvode eller ortstillägg, hvarå pension ej beräknas.

Jag anser därför, att lönen för de 13 tygförvaltarne och 5 fabriksförvaltarne vid artilleriets tygstater och fabriker bör fastställas till 1,800 kronor med tvenne ålderstillägg af 500 kronor efter fem och tio års väl vitsordad tjänst.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag vördsamt,

att Riksdagen ville besluta:

att samtliga tygförvaltare och fabriksförvaltare vid artilleriets tygstater och fabriker beviljas ett andra ålderstillägg af 500 kronor efter tio års väl vitsordad tjänst och

att, utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit, bevilja hvardera af dessa 18 tjenstemän en lönetillökning af 300 kronor och för detta ändamål på fjärde hufvudtiteln anvisa 5,400 kronor.

Stockholm den 24 januari 1908.

Erik Röing.

I förestående motion instämmer

Robert Johansson.